

Ce-ar fi, dacă fiecare cetățean (muritor) ar trebui să dovedească întâi că și-a asumat (cel puțin formal) un minimum de cultură, prin care să poată înțelege ceva din rostul vieții (ca individ și în societate), și că-și exercită meseria sa (cel puțin una precisă, pentru ori care), după ce a învățat-o la o școală organizată și neaparat controlată de stat, ca să-și impuie vederea lui? Credem că fiecare și-ar înțelege și ar respecta mai bine și drepturile, și datoriile sale.

Ce-ar fi, dacă s'ar legifera, ca nimeni să nu aibă dreptul de vot, dacă, după ce a absolvit cel puțin școala primară, nu și-a învățat o meserie (pe care s'o exercite) în baza certificatului de absolvire eliberat de o școală organizată (cum spuneam) și controlată de stat, avînd o școlaritate de cel puțin un an? Fără îndoială că, pentru țara noastră, cele mai multe din aceste școli, ar trebui să fie de agricultură (ori și cît de elementare, dar să fie) apoi de meserii (industrii) și comerț. Învățămîntul complementar primar a fost înființat doar cu acest rost. El ar trebui luat mai bine în seamă, individualizat, întins și chiar specializat, pe regiuni și pe ramuri de viitoare activitate cetățenească. Se cere pentru acesta, în primul rînd, dragoste sinceră de țară, rîvnă la muncă, pricepere, și, în fine, și bani cheltuiți în folosul obștesc, a căror roade să nu se caute, ca totdeauna, în imediat.

Ce-ar fi, dacă s'ar întocmi niște „*tabele publice*“, adevărate oglinzi cetățenești, care să fie ținute la zi și permanent afișate la toate primăriile, în cari să se înscrie numai cetățenii cu acest fel de drept de vot?

Ele ar deveni adevărate „*tablouri de cetățeni de onoare*“, către cari ar rîvni orice umil cetățean, fie el urban, *dar mai ales rural*. În aceste tabele, orice rubrici cu detalii ar fi bine venite (ai ști, poate, mai bine cu cine ai de-aface) iar improvizațiile, confuziile ar fi poate, ceva mai rare!...

Ca un corectiv, s'ar admite la vot (o altă listă separată) cei ce ar rămîne netrecuți în aceste tabele din actualele liste electorale, cu condiția ca să aibă vîrsta de cel puțin 30 sau 40 de ani împliniți.

N'ar fi oare mai bine, dacă s'ar amesteca în treburile publice, ale statului (adică a tuturor), dacă ar avea dreptul să-și spună cuvîntul, prin vot, numai acei cari au un grad oarecare de cultură (de înțelegere și, deci și de răspundere), cari exercită o meserie, bine definită (care statornicește pe om și-l face să cumpănească mai bine lucrurile), meserie folositoare și controlată de stat, decît ceea de aventurier, sau de îndrumător și salvator public, ce pare că se învață așa de ușor, mai ales în stradă?. E. R.

Antoine.

Cel mai mare om de teatru, poate, din cîți s'au ilustrat în perioada ante-belică, a împlinit 80 de ani. Cu aceasta ocazie, Antoine și-a publicat memoriile, intitulîndu-le „*Mes Souvenirs sur le Théâtre Libre*“. Volumul încă n'a ajuns în librărie la noi în momentul în care scriu, dar am luat cunoștința din *Candide* (27 Ianuarie) de reportagiul lui René Beujamin în legătură cu o vizită recentă pe care a făcut-o marelui artist în apartamentul parizian în care acesta trăiește retras. Și — cine ar crede-o — Antoine i-a vorbit de... cinema:

— „Teatrul, ce fantezie! Când te gîndești că mi-am ros viața în mijlocul decorurilor de carton colbăit...! Cinematograful, asta este ceva: Ce minunăție! Il frecventez în toate serile, și mă simt întinerit... El poate tot! Este un magician! În acelaș timp teatru și roman, dialog și pictură! Dar natura, dragă! Cinematograful satisface toate curiozitățile noastre, gustul nostru pentru uimeală, și acea nevoie de schimbare pe care scenele cele mai turnante nu ni-l pot oferi. La cinema, ești în Paris; după o secundă, la Săint Francisco. Eu pentru a realiza ceva așa, trebuia să cobor cortina, să convoc cincisprezece mașiniști, și să reîncep muncile lui Hercule cu o aparatură de mama dracului! Eram la începutul lumii; la vîrsta cavernelor!“..

Poate că Antoine s'a născut prea devreme cu jumătate de secol. Este totuși curios că n'a presimțit nimic în vremea lui ca de pildă Georges Méliès care, asistînd, la 1895, la o reprezentație cu noul joc optic dată de inventatorul său Louis Lumière, s'a precipitat cu entuziasm oferind să cumpere descoperirea. Este curios răspunsul lui Lumière care a refuzat să negocieze. adăugînd:

— „Tinere, trebuie să-mi mulțumești. Învenția mea nu este de vînzare, iar pentru d-ta ar fi ruina. Ea poate să fie exploatată cîtva timp ca o curiozitate științifică, dar n'are nici un fel de viitor comercial“.

Antoine a prezidat în teatru la epoca de glorie a acestuia; Georges Méliès a fost inițiatorul filmului în vremea cea mai ingrată, la începutul cinematografului. Fiecare cu destinul lui: Antoine a cunoscut numai triumfuri și trăiește respectat; Méliès a rămas obscur și a murit dăunazi în mizerie. La o premieră a unui film s'a pus spectatorilor, sub formă de concurs, întrebarea următoare:

— „Il cunoști pe Méliès?“

Aproape unanimitatea răspunsurilor a fost: nu.

A doua întrebare a fost:

— „Dar pe Griffiths?“

Toată lumea a strigat: da.

După terminarea concursului, s'a proiectat fraza lui Griffiths de frumoașă recunoștință:

„*Îi datorez totul lui Méliès*“

Ne vine să credem că Antoine, cu tot regretul pe care are aerul să-l manifeste astăzi, a știut să-și aleagă calea. Acea care, în vremurile lui, îl putea singură duce la înfăptuiri mărețe. D. B.

Pentru și contra.

Intr'o colecție deja veche care datează din a doua jumătate a secolului trecut (*Transactions of the Asiatic Society of Japan*) savantul japonolog E. M. Satow publică un memoriu (vol. VI, pars 1, p. 68, *The introduction of Tobacco into Japan*) în care arată că obiceiul fumului în Japonia s'a introdus în mijlocul unei extraordinare izbucniri de patimi, și că, de pildă, la 1609, cinci fumători aparținînd unui club au fost condamnați la moarte și executați. Satow publică un extras dintr'o curioasă carte japoneză care enumeră foloasele și ponoasele tutunului:

A. Avantajii.

1. Fumatul ușurează digestia și fortifică corpul;
2. Este bine să fumezi la începutul unei sărbători;